

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 22-11-2021 r.

Marcin Wiącek

VII.7037.45.2020.AT

**Pan
Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

zwracam się do Pana Ministra w celu przedstawienia problemów związanych z realizacją prawa do nauki w roku szkolnym 2021/2022, będących przedmiotem skarg i opinii kierowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich. **Kwestie najczęściej zgłaszane RPO w ostatnich tygodniach dotyczą m. in. zasad obejmowania uczniów i pracowników szkół obowiązkiem kwarantanny oraz trudności wynikających z licznych przerw w nauce stacjonarnej.**

Ostatnie doniesienia na temat aktualnej sytuacji epidemiologicznej wskazują na rosnącą liczbę szkół, które zmuszone są pracować w trybie zdalnym lub mieszanym z uwagi na zagrożone zdrowie uczniów i pracowników¹. Wśród negatywnych zjawisk wymienia się m. in. trwającą niepewność, brak zrozumienia dla wprowadzanych rozwiązań, trudności organizacyjne, w tym konieczność zorganizowania zastępstw za nieobecnych nauczycieli oraz przeciążenie nauczycieli dużą liczbą godzin. Uczniowie i uczennice skarżą się na nadmiar sprawdzianów przeprowadzanych z myślą o ewentualnej przerwie w nauce stacjonarnej, a także na zaległości spowodowane utratą ciągłości nauki. Lęk o przyszłość jest szczególnie silny wśród osób zaangażowanych w przygotowania do egzaminów zewnętrznych – egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminów maturalnych. W przypadku tej grupy uczniów przygotowania do egzaminów przebiegały przez długi okres w domu, z dala od nauczycieli i rówieśników, często także bez odpowiedniego sprzętu.

---

¹ 95,4% przedszkoli, 80,6% szkół podstawowych i 81,8% szkół ponadpodstawowych pracuje w trybie stacjonarnym, dane z 19.11.2021, podane przez MEiN na serwisie Facebook.

Dyrektorzy szkół oczekują od ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania większego wsparcia, a niektórzy także większej swobody w podejmowaniu decyzji. Jednym z postulatów kierowanych do RPO jest przyznanie dyrektorom szkół możliwości organizowania nauki stacjonarnej dla uczniów, którzy nie są objęci kwarantanną. Na początku roku szkolnego niektóre szkoły podejmowały próby organizowania zajęć stacjonarnych dla tych uczniów, którzy byli zwolnieni z obowiązku pozostania w domu. Dyrektorzy szkół czują się jednak ograniczani w swoich kompetencjach poprzez treść komunikatu MEiN o zakazie różnicowania sytuacji uczniów z jednego oddziału na podstawie faktu zaszczepienia². Chociaż szkoły były zaangażowane w akcję szczepień, nie są uprawnione do przetwarzania danych o przyjęciu szczepionki na COVID-19 ani przez uczniów, ani przez swoich pracowników – mogą polegać jedynie na dobrowolnie składanych przez nich oświadczeniach o zwolnieniu z kwarantanny. Dyrektorzy szkół wskazują również na potrzebę usprawnienia procesu przekazywania danych osób, których zdrowie jest zagrożone, do stacji sanitarno-epidemiologicznych.

Jak stanowi § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w *sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii* (Dz. U. poz. 861 ze zm.), obowiązku odbycia kwarantanny, o której mowa w art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*, nie stosuje się wobec osoby, która zakończyła hospitalizację, odbywanie izolacji lub izolacji w warunkach domowych, z powodu stwierdzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2, a także osoby zaszczepionej przeciwko COVID-19. Uczniowie zaszczepieni, a także ich rodzice, kwestionują zasadę, że nie mogą chodzić do szkoły, ale mają prawo uczestniczyć w innych dziedzinach życia społecznego. Rodzice uczniów zaszczepionych argumentują, że jednym z powodów zgłoszenia dziecka na szczepienie była obawa przed powrotem do nauki zdalnej. Dlatego też można założyć, że perspektywa nauki stacjonarnej zamiast zdalnej może zachęcić do szczepień kolejne osoby, co ma ogromne znaczenie z perspektywy zdrowia publicznego.

Wśród sposobów na poprawę sytuacji w szkołach zgłaszane jest także żądanie regularnego i masowego testowania nauczycieli i uczniów pod kątem koronawirusa. Poparciem części społeczeństwa cieszy się postulat wprowadzenia obowiązku szczepień dla wszystkich pracowników systemu oświaty.

Nie lekceważąc zagrożenia spowodowanego rozwojem epidemii koronawirusa, władze publiczne powinny starać się o to, aby wprowadzane ograniczenia były oceniane przez obywateli jako spójne, zasadne i skuteczne. Jako Rzecznik Praw Obywatelskich wielokrotnie zaznaczałem, że kompleksowo opracowana strategia oraz wyjaśnienie obywatelom przyczyn konkretnych decyzji, skutkujących ograniczeniem praw jednostki,

---

² Komunikat MEiN w sprawie udziału uczniów zaszczepionych w stacjonarnych zajęciach edukacyjnych, 10.09.2021, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/komunikat-mein-w-sprawie-udzialu-uczniow-zaszczepionych-w-stacjonarnych-zajeciach-edukacyjnych> (dostęp: 21.11.2021)

powinny przyczynić się do większej akceptacji społecznej dla niezbędnych rozwiązań³. Jak wynika z badań opinii publicznej, zdecydowana większość Polek i Polaków oczekuje od rządu konkretnych działań, które miałyby ograniczyć rozprzestrzenianie się wirusa SARS-CoV-2. W sondażu IBRiS dla „Rzeczpospolitej” najmniejsze poparcie zyskuje propozycja ponownego skierowania uczniów w tryb nauki zdalnej⁴, co może świadczyć o świadomości wagi właściwie działającego systemu edukacji. Obecny sposób funkcjonowania szkół jest powodem dużego niepokoju, co znajduje odzwierciedlenie w licznych doniesieniach medialnych oraz komentarzach osób bezpośrednio dotkniętych obecną sytuacją.

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz.U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o informację, czy resort dostrzega sposoby rozwiązania wskazanych problemów, oraz czy prowadzone są obecnie prace nad wprowadzeniem stosownych środków prawnych.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

---

³ Znak: VII.501.21.2021, wystąpienie generalne do Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 października 2021 r., <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/ograniczenia-praw-osob-niezaszczepionych-moga-byc-wprowadzane-tylko-na-drodze-ustawowej>

⁴ „Sondaż: Większość Polaków popiera obostrzenia, w tym lokalne lockdowny”, Rzeczpospolita, 21.11.2021, <https://www.rp.pl/spoleczenstwo/art19122061-sondaz-wiekszosc-polakow-popiera-obostrzenia-w-tym-lokalne-lockdowny> (dostęp: 22.11.2021).